

VILÁGÖRÖKSÉG

I. AZ UNESCO A VILÁG KULTURÁLIS ÉS TERMESZETI ÖRÖKSÉGÉNEK VÉDELMEÉRŐL SZÓLÓ EGYZMÉNYE

1. Az egyezmény

Az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) a világ különböző részein fellelhető, az emberiség számára kiemelkedő értéket képviselő kulturális és természeti örökség azonosítására, védelmére és megőrzésére törekszik. E szándék testesül meg az UNESCO által 1972-ben elfogadott, *A Világ Kulturális és Természeti Örökségének védelméről szóló egyezményben* (*Világörökség-egyezmény*).

A *kulturális örökség* meghatározás olyan emlékműveket, épületcsoportokat és helyszíneket foglal magába, amelyek kiemelkedő jelentőségű történelmi, esztétikai, archeológiai, tudományos, néprajzi és antropológiai értékkel bírnak.

A *természeti örökség* meghatározás olyan kiemelkedő jelentőségű fizikai, biológiai és geológiai képződményekre, veszélyeztetett állat- és növényfajok élőhelyeire, illetve tudományos vagy esztétikai értékkel rendelkező, megőrzésre méltó területekre vonatkozik.

Az UNESCO Világörökség-egyezményének célja:

- ösztönözni az országokat arra, hogy aláírják az 1972-ben elfogadott egyezményt és biztosítsák természetes és kulturális örökségük védelmét;
- ösztönözni az egyezményt aláíró államokat arra, hogy országuk területén található helyszíneket jelöljenek felvételre a *Világörökség Jegyzékbe*;
- ösztönözni az egyezményt aláíró államokat arra, hogy jelentéstételi rendszert hozzanak létre a világörökség-helyszínek megőrzésének állapotáról;
- segítséget nyújtani technikailag vagy szakmai képzés formájában az egyezményt aláíró államoknak abban, hogy biztosítani tudják a világörökség-helyszínek védelmét;
- azonnali segítséget nyújtani a közvetlen veszélyben lévő világörökség-helyszínek megmentése érdekében;
- elősegíteni a világ kulturális és természeti örökségének ismertté tételét;
- bátorítani a nemzetközi együttműködést a kulturális és természeti örökség megőrzésében.

2. Az egyezmény létrejöttének előzményei

Az egyezménynek létrejöttkor megfogalmazott *egyik célja* a veszélybe került egyetemes értékű építészeti együttesek védelmével és helyreállításával kapcsolatos anyagi támogatások biztosítása volt. Aktualitását pedig az attól való félelem okozta, hogy az Asszuáni gát építése közben, az 1960-as években, a Nílus vize alá kerülnek és ezáltal örökre eltűnnek a föld színéről az ókori egyiptomi civilizáció kiemelkedő jelentőségű emlékei, az Abu-Szimmel-i sziklatemplomok. Az ettől való fenyegetettség hatására a világ felhőrdült. Ez a felhőrdülés egy nemzetközi megóvási kampánnyá formálódott, amely fejlődése közben két alap gondolatot járt körül és világított meg: az emberiség közös örökségének fogalmát és az ezen örökség iránt érzett felelősség közös vállalását; mindez pedig előrevetítette a nemzetközi összefogás szükségességét.

Ezt követően kezdeményezte a Múzeumok és Történeti Együttesek Nemzetközi Tanácsának (ICOMOS) segítségével az UNESCO a világ kulturális örökségének védelméről szóló egyezmény-tervezet előkészítését.

Ugyancsak a 60-as években vettek lendületet az emberi környezet és a természeti értékek megóvása céljából létrejött környezetvédő mozgalmak. Ezek hatására rendeztek konferenciát 1968-ban a bioszféra veszélyeztetettségéről, majd 1971-ben Ramsarban, az úgynevezett nedves zónák konzerválásáról, végül 1972-ben Stockholmban világkonferenciát tartottak az emberi környezet védelméről. Itt szintén két alap gondolatot jártak körül: a természeti értékek egyetemes örökséget képeznek és ezen örökség megóvása egyértelműen az egész emberiség szempontjából szükségszerű, mivel egyrészt elválaszthatatlan történelmétől, másrészt jövőjének záloga. Ez utóbbi alap gondolat – a természeti értékek védelmének igénye és szükségszerűsége – öltött testet tehát az egyezmény *másik céljaként*.

Ezután az IUCN (Természetvédelmi Világszövetség) és az UNESCO tevékenységében és programjában megtörtént a két nagyon nemes cél integrálása. Végül az UNESCO és az Egyesült Nemzetek Szervezetének Emberi Környezetért csoportja a kétféle egyetemes örökség – kulturális és természeti – védelmének tényét, célját és módját egyetlen egyezményben rögzítette, amit az UNESCO konferenciája 1972. november 16-án elfogadott és kihirdetett.

Az UNESCO akkoriban ezzel a tétellel úttörő mozgalmat indított, az egyezmény pedig teljesen eredeti és újító karaktert mutatott. Nevezetesen: az egyetemes és kölcsönös együttműködés lehetséges voltát a művészet és történelem, valamint a természeti szépségek és tudományos eredmények tekintetében: hiszen a megóvandó értékek sorsa nagymértékben függ a vonatkozó tudományok (archeológia, történettudomány vagy művészettörténet, továbbá biológia vagy ökológia) színvonalától, hatáskörétől. Az egyezmény szövegébe – széles hatósugárral – beiktatták az univerzális és különleges érték fogalmát is, amely magába foglalta természeti vonatkozásban: a természeti „műemlékeket” (fizikai és biológiai alakulatokat), a geológiai és fiziógráfiai alakulatokat, képződményeket, a természeti tájakat, továbbá kulturális vonatkozásban: a műemlékeket, a műemlék-együtteseket és -helyszíneket, valamint a kultúrtájakat.

3. Az egyezmény tartalma

Az egyezmény meghatározza, hogy milyen természeti vagy kulturális helyszínek jöhetnek számításba a Világörökség Jegyzékbe kerülés szempontjából, továbbá meghatározza az egyezményt aláíró államok feladatait a lehetséges helyszínek azonosításában, illetve az azok védelmében és megőrzésében betöltött szerepüket.

Az egyezmény aláírásával minden egyes állam vállalja országa területén nemcsak a világörökség-helyszínek megóvását, hanem egyéb nemzeti örökségének megőrzését is.

4. A Világörökség Bizottság

Az egyezményhez 1999 végéig 156 ország csatlakozott, Magyarország 1985-ben. Az egyezményhez csatlakozott tagországokon belül 21 tagú kormányzati bizottság létesült a kiemelkedő, egyetemes értéket képviselő kulturális és természeti örökség védelmére, *Világörökség Bizottság* elnevezéssel.

A Világörökség Bizottság dönt a helyszínek felvételéről, majd összeállítja, vezeti és *Világörökség Jegyzék* címmel nyilvánosságra hozza az addig felvett – az általa megállapított követelményeknek megfelelően kiemelkedőnek, egyetemes értékűnek, tehát világörökségnek tekintendő – kulturális és természeti emlékek listáját.

5. A Világörökség Jegyzék

1999. január 1-ig 114 országból 582 emléket vettek fel a Világörökség Jegyzékbe, amelyből 445 kulturális, 117 természeti és 20 úgynevezett kultúrtáj (kulturális és természeti) örökség.

Hazánkból 1987-ben Budapest (a Duna két partjának panorámája és a budai Várnegyed) és Hollókő (az ófalu) került a jegyzékbe.

Ahhoz, hogy a tény, miszerint a bizottság két emlékünket is kulturális világörökségnek minősített, melyek ezáltal a Világörökség Jegyzékbe kerültek, még jobban tudjuk értékelni, érdemes felsorolnunk néhányat az 1987-ben listára vettek közül: a Kínai Nagy Fal, Velence lagúnaival, a pisai Dóm tér épületeivel együtt, az athéni Akropolisz, a londoni Westminster-apátság, a brazilok új fővárosa, Brasilia, s nem utolsósorban Mexikóból Teotihuacan, az ősi romváros.

1992-ben, az egyezmény megszületésének 20. évfordulója alkalmából a Világörökség Bizottság kidolgozta és elfogadta egy olyan tanulmány alapelveit, amelynek segítségével megvalósíthatja hosszútávú célját: feltérképezni a világ összes kivételes és egyetemes értékkel rendelkező kulturális és természeti emléket, majd ennek birtokában létrehozni egy reprezentatív Világörökség Jegyzéket, mintegy megalkotva ezzel a világ civilizációjának hálóját, raszterét.

Ez természetesen nem jelenti majd azt, hogy szempontként a „mennyiségi” egyensúly és a földrajzi elosztás lesz a jegyzékbe kerülés elfogadásának feltétele, de még azt sem, hogy az egyezményhez való csatlakozást követően „kötelező” lesz az adott államból bármiféle emléket is felvenni a Világörökség Jegyzékbe.

A reprezentatív lista összeállításának objektivitása miatt meghatározták, illetve elfogadták a Világörökség Jegyzék felállításakor követendő irányelveket, az alábbiak szerint:

- nem az a célja a Világörökség Bizottságnak, hogy az összes egyetemes, kivételes értékűnek tekintett kulturális értéket (emléket) és természeti helyszínt a jegyzékbe iktassa, hanem – nemzetközi összehasonlítás alapján – csak a legkivételesebbek közül is bizonyos számú javak felvétele;

- a javak Világörökség Jegyzékbe való felkerülésének feltételei alapján kell, hogy értékelje a kormányközi bizottság azok jelentőségét;

- ésszerű egyensúlyt kell kialakítani a kulturális és a természeti örökségből származó javak között;

- a kulturális és természeti javak Világörökség Jegyzékbe való felvétele folyamatosan történik; sem a jegyzékbe felvett javak számát, sem az államok részéről bejegyzésre javasolt javak számát nem korlátozzák;

- amennyiben valamely világörökség-emlék vagy -helyszín olyan károsodást szenved, amely a Világörökség Jegyzékbe történt bejegyzést meghatározó feltétel elvesztésével jár, meg kell vizsgálni annak jegyzékből való esetleges törlését.

A fenti szempontok érvényesítése érdekében a Világörökség Bizottság minden egyes tagállamot felkért, hogy azon javairól, amelyeket az elkövetkezendő évek folyamán a Világörökség Jegyzékbe való felvételre javasol, nyújtson be egy listát jóváhagyásra.

Magyarország 1993-ban az alábbi három-három emlék felvételét kérte:

Kulturális érték:

- Pécs: kultúrák rétegződése a történeti belvárosban,

- Pannonhalma: Bencés Főapátság és környezete,

- Tihanyi-félsziget;

természeti helyszín:

- Aggtelek és a Szlovák Karszt,

- Hortobágyi Nemzeti Park,

- Rózsadomb és környékének termálkarsztja.

Ezen úgynevezett előzetes listák célja, hogy a bizottságban a lehető legszélesebb összefüggésben tudják értékelni a bejegyzésre javasolt emlékek „egyetemes és kivételes jellegét”.

Az előzetes listáról 1995-ben a magyarok szlovákokkal közösen benyújtott „Aggtelek és a Szlovák Karszt” természeti helyszíne került az egyetemes értékek közé.

united nations educational, scientific and cultural organization
organisation des nations unies pour l'éducation, la science et la culture

7, place de Fontenoy, 75700 Paris
1, rue Miollis, 75015 Paris

adresse postale : B.P. 3.07 Paris
téléphone : national (1) 568.10.00
international + (33.1) 568.10.00
télégrammes : Unesco Paris
téléc : 204461 Paris

référence : CC/CH/01/7.3/HUN

5 JAN 1988

Monsieur l'Ambassadeur,

J'ai l'honneur et le plaisir de vous faire savoir que le Comité du patrimoine mondial, lors de sa onzième session qui s'est tenue du 7 au 11 décembre 1987, a décidé d'inscrire Budapest et Hollokő sur la Liste du patrimoine mondial. Comme vous le savez, l'inscription sur cette Liste consacre la valeur universelle exceptionnelle de biens culturels ou naturels, qui doivent être protégés au bénéfice de toute l'humanité.

Durant sa onzième session, le Comité a pris acte de la déclaration de l'Observateur de votre pays qui a rappelé d'une part que le panorama de Budapest ne serait pas modifié par des constructions hors d'échelle, conformément à l'engagement pris par le Gouvernement de la Hongrie et, d'autre part, que Hollokő était protégé non seulement par des dispositions légales mais encore par la volonté de l'ensemble de ses habitants.

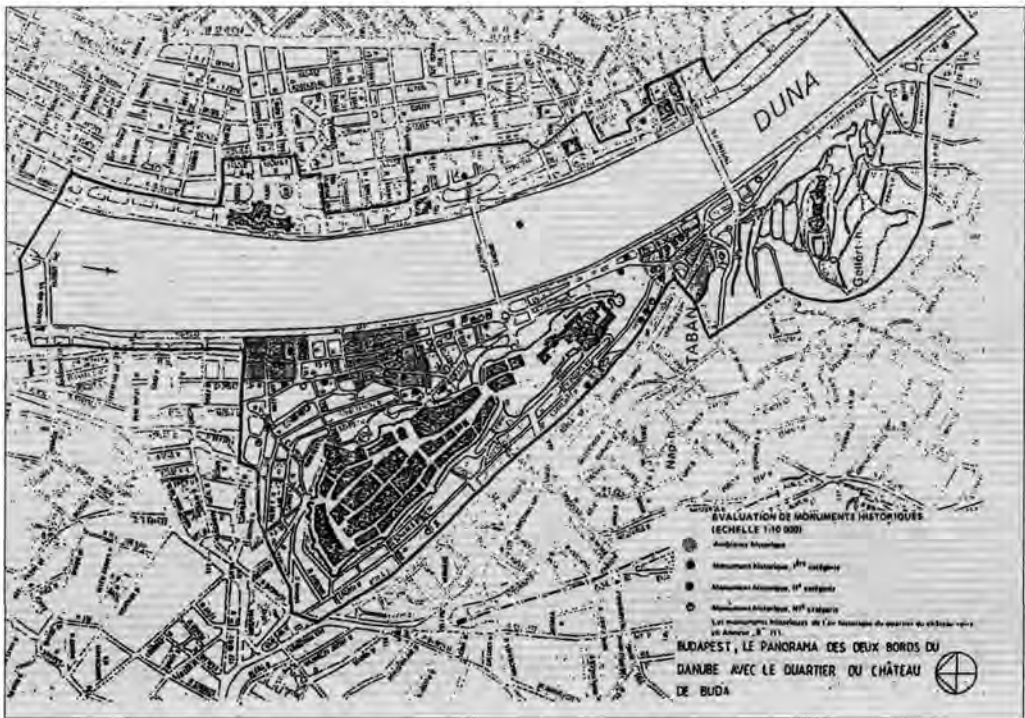
A l'occasion de l'inscription de ces deux sites sur la Liste du patrimoine mondial, nous vous adressons toutes nos félicitations.

Je vous prie d'agréer, Monsieur l'Ambassadeur, les assurances de ma haute considération.

Margaret van Vliet
Division du patrimoine culturel

S. Exc. M. Péter NAGY
Ambassadeur
Délégué permanent de la Hongrie
auprès de l'Unesco
Maison de l'Unesco

*A felvételtől szóló hivatalos levelet az UNESCO Kulturális
Örökség Főosztálya adta ki 1988. január 5-én.*

A Világörökség Jegyzékben szereplő terület lehatárolása.

1996-ban „Az ezeréves pannonhalmi Bencés Főapátság és közvetlen természeti környezete” helyszínt vette fel a Világörökség Bizottság a jegyzékbe. (A felvett emlékek között volt ekkor a schönbrunni kastély, Salzburg és Pienza történeti központja, Portugáliából Porto történeti központja és Németországból a weimari Bauhaus.)

1997-ben „Pécs: kultúrák rétegződése a történeti belvárosban” helyszín felvételi kérelmét nyújtották be, amelynek elbírálása folyamatban van.

1999-ben a „Hortobágyi Nemzeti Park” felvétele történt meg a kultúrtáj kategóriában.

Várhatóan idén adják be az osztrák–magyar közös előterjesztésben készülő, a „Fertő-tó és környezete” helyszín felvételi kérelmét tartalmazó és azt bemutató dokumentációt.

A további felterjesztésre javasolandó helyszínekről az idén újjáalakult Világörökség Magyar Nemzeti Bizottság fog dönteni.

II. A BUDAPESTI VILÁGÖRÖKSÉG-HELYSZÍN

1. A Világörökség Jegyzékbe történt felvétel jogcíme

„Budapest, a Duna két partjának panorámája és a budai Várnegyed” helyszínünket a Világörökség Bizottság 1987. december 7–11. között tartott ülésén vette fel a Világörökség Jegyzékbe.

A felvétel jogcíme a kulturális értékekre vonatkozó kritériumok közül az alábbiakban ismertetett (II.) és (IV.) pont teljesítése, illetve a helyszín ide történő besorolása volt. Ezen kritériumok:

(II.) Az emberiség kultúrájának fontos állomásai – valamely történeti korszak vagy a világ valamely kulturális régiója tekintetében – az építészet, a technika, a művészetek vagy a város- és látképtervezés fejlődése szempontjából;

(IV.) Valamely épülettípus, építészeti vagy technikai megoldás vagy tájtypus olyan kimagasló példái, amelyek az emberiség történetének jelentős állomásait reprezentálják.

A felvételtől szóló hivatalos levelet az UNESCO Kulturális Örökség Főosztálya adta ki 1988. január 5-én. A levél rögzíti azoknak a tárgyalásoknak az eredményét, melyek során hazánk képviselője a magyar kormány nevében ígéretet tett – és kötelezettséget vállalt arra, hogy a budapesti Duna-parti panorámát túlméretezett környezetétől idegen építkezésekkel nem változtatja meg.

2. A Világörökség Jegyzékben szereplő terület lehatárolása

A helyszín északról a Margitsziget csúcsán át, a Margithíd nyomvonalát követve, a bal parton dél felé a folyópart házsora mögötti utcavonalon keresztül a Szabadság-hídig tart, magában foglalva a Kossuth, Roosevelt és Március 15. teret, valamint az ezeket határoló épületeket. A jobb parton a terület déli határa a Budapesti Műszaki Egyetem épülettömbjének déli szélé. A határvonal az egyetemi épülettömbön keresztül a Gellért tér előtt felkanyarodik a Gellérthegyre, itt a lakóterület és a park között ívelődve az Antal utcáig, onnan tovább északnyugati irányban a Kereszt utcáig tart, ezen lefut az Attila útra, amelyen végigmenve a Várfook utcáig halad, ahol keletre fordulva a Várfook, Batthyányi és Csalogány utca nyomvonalán a Dunáig fut, majd a parti házsor tömbjein keresztül északi irányban a Margithíd magasságában ér vissza a kiindulóponthoz.

3. A világörökség-helyszín műemléki jelentőségű területté nyilvánítása

Az UNESCO Világörökség Bizottságának döntésére tekintettel a közlekedési, hírközlési és építésügyi, valamint a művelődési miniszter 1989. november 15-i keltezésű, 960.488/1989., illetőleg 58.407/1989. számú együttes határozatával műemléki jelentőségű területté nyilvánította Budapest fővárosnak az UNESCO Világörökség Jegyzékébe felvett helyszínét, amely a már korábban műemléki jelentőségűvé nyilvánított budai Várnegyedet is magában foglalja.

Ennek a határozatnak (megjelent: Környezetvédelmi és Építésügyi Értesítő, 1991. évf., 1. sz.) a helyszín körülhatárolását leíró része a védelmet az alábbi területre terjesztette ki: a Duna-partok panorámája a Margit- és Petőfi-híd között és a teljes Margitsziget; a pesti Duna-part sávja a Dunára nyíló terekkel, északon a Katona József utcából a Petőfi-hídig; a budai Duna-part a Gellért- és a Várhegygel, a Vízivárossal, továbbá a Fő utca és a Frankel Leó utca mentén a Komjádi Béla utcáig.

4. A világörökség-helyszín természeti és látképi adottságai

A terület a főváros központjában, a Duna folyam két partján fekszik. A jobb parton, Budán magában foglalja a Várhegyet a kapcsolódó folyóparti városrészsel és a Gellérthegy folyó fölé magasodó tömegével. Az érintett terület nagysága mintegy 400 hektár, a főváros területének kevesebb, mint 1%-a. Budapest panorámájának szépségét két földrajzi tényező összhatása alapozza meg: a Budai-hegység és a Duna folyamé.

A hegyek által formált karéj és a Duna-ív között elterülő sík terület közepéből emelkedik ki magányosan a Várhegy. Elnyújtott ovális alakjának keskenyebb déli csúcsa közvetlenül a vízpart fölé magasodik, északi, kiszélesedő vége mintegy 1 km-re marad el attól, hossz tengelye kb. 1,5 km, legnagyobb szélessége kb. 500 m. Budapest ezen területén a folyó és a városrész együttes esztétikai hatása azért olyan különösen harmonikus, mert mindkettő megtartja eredeti jellegét: a folyam, mint monumentális tájjelem megfelelően

érvényesül a város háztömbjeinek szorításában is, a város pedig nem szakad két részre. A főszereplő a Várhegy, mely déli részének Duna felőli panorámáját a középkori várfalak és a hatalmas, barokk tömegű Budavári Palota uralják. A Várhegy északi részen elnyúló polgárváros várfalakra épült zárt, egy-kétemeletes házsorát a Mátyás-templom–Halászbástya–Hilton Szálló nagyobb léptékű együttese szakítja meg. A Várhegy északi részén hangsúlyosan függőleges építészeti elemként nyúlik a magasba a gótikus Mária Magdolna-torony.

5. A Budavári Palota és a Várnegyed

A Várhegy középkori, török és újkori eredetű külső védművei a fennsík beépíthető területének peremén helyezkednek el. A várfalak tövénél a hegy többnyire meredek, beépítetlen lejtője kezdődik. A középkori erőrendszer helyreállított tornyai és rondellái mögött ma már – az elpusztult középkori romok fölé a XVIII. században emelt, majd a XIX. század végén hatalmasra kiépített – barokk palota utódja uralja a budai városképet. A palotától északra fekszik az egykori Szent György tér. Az itt álló épületek részben elpusztultak a II. világháború során, helyükön jelenleg is régészeti ásatás folyik. A Várszínház és egy volt kolostor-épület mellett elhaladva érhető el a Dísz tér, ahol a vár polgárnegyede kezdődik.

A Várnegyed egy-kétemeletes, zömmel XVIII. századi homlokzatú lakóházainak jellegzetessége, hogy nem oromfallal, hanem ereszvonallal fordulnak az utca felé. A lágyan hullámzó párkányvonal az enyhe ívekben futó, sohasem párhuzamos beépítésű utcáknak kellemes, nyugodt jelleget ad. A várbeli lakónegyed centruma a Szentháromság tér. Az itt álló koronázó főtemplom, a Nagyboldogasszony (Mátyás)-plébánia-templom eredeti gótikus formáját a török korban részben elveszítette, így a XIX. század végén a kor szellemében historizáló stílusú, neogót külsőt kapott, amely azonban eredeti részleteket őriz. A templom méltó környezetét a pompás neoromán Halászbástya alkotja, ahonnan gazdag díszlépcsőzet indul a Duna felé. Az L alakú teret két jelentős műalkotás díszíti: a domborművekkel gazdagon faragott barokk Szentháromság-oszlop és a historizáló stílusú Szent István-szobor (Stróbl Alajos munkája). A II. világháborúban romba dőltek egykori jezsuita kolostor épen maradt homlokzatának megtartásával épült fel a Mátyás-templom mellett a Hilton Szálló.

A Várnegyed északi részén, a gótikus Mária Magdolna-torony és az egykori templom körül alakult ki nagyobb tér, melyhez a vár rekonstruált északi kapuja előtt kisebb háromszög alakú terecske kapcsolódik. A Várhegy ezen legészakibb pontjának középkor óta egységes léptékű beépítését a XIX. században két nagy középület (melyek ezek?) idehelyezésével megszüntették, amivel bizonyos értelemben a déli palotaegyüttes tömeghatásának ellenpontját hozták létre.

6. A Világörökség Jegyzékbe történt felvétel jogcímének indokai

Budapest egyedülálló esztétikai hatásának magyarázata nagyrészt táj és város, természet és emberi alkotás harmonikus kapcsolatában található, amely tényezőket a látképtervezés során úgy kell összhangba hozniuk a várostervezőknek, hogy az egyes értékek ne csupán összeadódjanak, hanem egyúttal megsokszorozzák egymást.

Táj és város kapcsolata fővárosunk esetében azért harmonikus és tökéletes, mert a vár – mintegy a városkép kulturális és idegenforgalmi szempontból tartalmi, valamint építészeti szempontból formai súlypontja – arra a területre esik, amelyet a felszín alakulása, mint elsődleges tényező erre szükségszerűen kijelölt. A táj szépségének fókuszusa és a város súlypontja egybeesik, tovább fokozva ezzel kölcsönös esztétikai hatásukat.

A Várnegyed történeti együttese egyedülállóan reprezentálja az ember kreatív szellemét. Pusztulásából újra meg újra feltámadva az építészeti-városképi együttes szívós és esztétikai szempontból is magasrendű továbbélésének példája. Mind a középkori, mind a barokk városmag jellegzetesen sajátos típust képvisel,

amely eltér a környező államok hasonló korban született építészeti együtteseitől. A középkori háztípológia egyes mozzanatait tekintve pedig a budai vár építészeti és eszmei hatásának jelentős kisugárzásáról beszélhetünk az egykor Buda befolyása alá tartozó a magyarországi városok viszonylatában. Ilyen értelemben tehát a Várnegyed esetén hagyományos és jellemző emberi léttérről van szó, amely szervesen megőrizte középkor folyamán kialakult struktúráját és sajátos természetességgel váltott funkciót a történelem során többször is. Napjainkban az ország fővárosának kulturális és idegenforgalmi centruma, de emellett lakónegyed is, ahol a szépen helyreállított házakban mintegy hármezer ember éli mindennapjait.

KATALÓGUS

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:

FARBÁKY PÉTER (F. P.)

F. DÓZSA KATALIN (F. D. K.)

HOLLÓ SZILVIA ANDREA (H. Sz. A.)

SZVOBODA DOMÁNSZKY GABRIELLA (Sz. D. G.)

ÉPÍTÉSZETI SZAKTANÁCSADÓ:

KELÉNYI GYÖRGY (K. Gy.)

ALFÖLDI GÁBOR (A. G.)

KÉPZŐMŰVÉSZETI SZAKTANÁCSADÓ:

BASICS BEATRIX (MNM)

EMBER ILDIKÓ (SzM)

TUDOMÁNYOS MUNKATÁRSAK:

B. NAGY ANIKÓ, BAKÓ ZSUZSA, BALLA GABRIELLA, ILSEBILL BARTA-FLIEDL
BEKE MARGIT, BÉKÉSI ÉVA, DEMETER ZSUSZANNA, EGYETEMI KÖNYVTÁR
ERDEI GYÖNGYI, FATSAR KRISTÓF, FAZEKAS ISTVÁN, FEHÉRVÁRY ZOLTÁN
FÖLDES EMÍLIA, HEGYINÉ DÉRI ERZSÉBET, HEILAUF ZSUZSANNA
HORÁNYI ÉVA, ILLÉSFALVI PÉTER, KEDVES GYULA
KÓKAY GYÖRGY, KOVÁCS ORSOLYA, KRÓMER ÁGNES, LENKEFI FERENC
MÁTÉFFY BALÁZS, MATTYASOVSZKY PÉTER, PRAKFALVI ENDRE
RÁCZ ZSUZSANNA, RÓKA ENIKŐ, ROSTÁS PÉTER, SÁGVÁRI GYÖRGY
SARKADYNÉ OBERMAYER ERZSÉBET, SCHWARCZ KATALIN
SOMFALVI ISTVÁN, STEMLERNÉ BALOG ILONA, SZATMÁRI GIZELLA
TÓTH CSABÁNÉ, VARGA VERA

RESTAURÁTOROK:

B. PERJÉS JUDIT, CS. HOLLÓS MÁRIA, CSERE JUDIT,
GULYÁS CSILLA, HERNÁDI GYÖRGY, HONOS RUDOLF, LÉSZKÓ ILDIKÓ
MARIA NOVOTNY, ÖRDÖG EDIT, PAPP SÁNDOR
PÉTER ATTILA, SZENTKIRÁLYI MIKLÓS